

3. Ρομαντισμός (1800-1914)

3.1 Εισαγωγή

Ο 19ος αι. στην ιστορία της μουσικής θεωρείται ως ο αιώνας της εποχής του Ρομαντισμού. Αρχικά εκδηλώθηκε στην Γαλλία και στη Γερμανία και στη συνέχεια εξαπλώθηκε σε όλη την Ευρώπη αγκαλιάζοντας όλες τις τέχνες.

Βέβαια, πολλά ρομαντικά στοιχεία είναι ήδη εμφανή από τα έργα του Μπετόβεν. Αυτή η περίοδος χαρακτηρίζεται από μια τάση εξερεύνησης του υπερφυσικού κόσμου. Κάθε τι το “εξωτικό” προκαλεί το ενδιαφέρον του ανθρώπου. Παράλληλα, η Ευρώπη διανύει μία περίοδο απελευθερωτικών πολέμων, κάτι που φανερώνει και η έξαρση του πατριωτικού στοιχείου αυτή την εποχή. Γενικότερα, υπάρχει μία στροφή προς την φύση καθώς και μια έντονη ανάγκη περιγραφής των συναισθημάτων του ανθρώπου.

Όσον αφορά τη μουσική του Ρομαντισμού, παρατηρείται μία ελευθερία στη μορφή των έργων και στον τρόπο σύνθεσής τους και μία πληθώρα ειδών σύνθεσης. Υπάρχει μία απομάκρυνση από τους κανόνες της κλασικής αρμονίας, καθώς αρχίζει να χρησιμοποιείται η *χρωματικότητα* ολοένα και πιο έντονα κι εμφανίζονται για πρώτη φορά *συγχορδίες μετ' ενάτης*. Αντίθετα με την κλασική εποχή, η μελωδία κι όχι η αρμονία παίζει τον κυρίαρχο ρόλο στον Ρομαντισμό. Οι μετατροπές δεν γίνονται πια μόνο σε κοντινές κλίμακες, ενώ αρχίζει να καθιερώνεται μία αμφισβήτηση της έννοιας της τονικότητας. Οι καθαρές πτώσεις, που ήταν βασικό συστατικό του κλασικισμού, αποφεύγονται, ενώ χρησιμοποιούνται και καινούριες για την εποχή συγχορδίες (αλλοιωμένες συγχορδίες). Η “*προγραμματική μουσική*” (βλ. παρακάτω 3.2) βρίσκεται στο απόγειό της και πολύ συχνά οι συνθέτες εμφανίζουν στα έργα τους στοιχεία από δημοτικά τραγούδια. Όσον αφορά τα μουσικά όργανα, παρατηρούνται πολλές κατασκευαστικές αλλαγές-βελτιώσεις (π.χ. πεντάλ στο πιάνο) και η ορχήστρα πλαισιώνεται με ολοένα και περισσότερα όργανα. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα την εμφάνιση νέων ηχοχρωμάτων. Εν κατακλείδι, η λογική και η πεζότητα της κλασικής εποχής δίνουν τη θέση τους στο συναίσθημα, την φαντασία και τον λυρισμό της ρομαντικής εποχής.